

199

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

12. funkční období

199

Návrh senátního návrhu zákona senátora Zdeňka Hraby,
kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,
ve znění pozdějších předpisů

2020

Parlament České republiky

Senát

12. funkční období

2020

N á v r h

senátního návrhu zákona,

senátora Zdeňka Hraby,

**kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,
ve znění pozdějších předpisů**

N á v r h

**senátního návrhu zákona,
senátora Zdeňka Hraby**

kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ZÁKON

ze dne 2020,

kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 360/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 494/2012 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 259/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 165/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 150/2016 Sb., zákona č. 163/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 321/2016 Sb., zákona č. 323/2016 Sb., zákona č. 455/2016 Sb., zákona č. 55/2017 Sb., zákona č. 58/2017 Sb., zákona č. 204/2017 Sb., zákona č. 287/2018 Sb. a zákona č. 315/2019 Sb., se mění takto:

1. V § 29 odst. 2 se slova „způsobu útoku“ nahrazují slovy „zejména ke způsobu útoku, jeho místu a času, okolnostem vztahujícím se k osobě útočníka nebo k osobě obránce a nejedná-li obránce v silném rozrušení způsobeném útokem, zejména v důsledku zmatku, strachu nebo leknutí“.

2. V § 29 se za odst. 2 vkládají nové odstavce 3 a 4, které znějí:

„(3) O nutnou obranu jde také, pokud někdo, i bez splnění podmínek odstavce 2, při ochraně života, zdraví nebo majetku použije fyzické síly, včetně použití zbraně proti tomu, kdo násilím, pohrůzkou použití násilí nebo lstí neoprávněně vnikne do obydlí jiného, jestliže obránce při tom úmyslně nezpůsobí smrt jinému.

(4) Trestní odpovědnost obránce za trestný čin spáchaný z nedbalosti není vyloučena, pokud se vzhledem k okolnostem případu mylně domnívá, že útok hrozí, jestliže omyl spočívá v jeho hrubé nedbalosti.“

3. V § 32 se slova „jiným právním předpisem“ nahrazují slovem „zákonem“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni vyhlášení.

Důvodová zpráva

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Primárním účelem navrhované právní úpravy je posílení právního postavení a právní jistoty obránce proti útočníkovi v mezích nutné obrany. Dosavadní právní úprava upravuje 5 typů okolností vylučujících protiprávnost, při jejichž naplnění čin nesoucí znaky skutkové podstaty některého trestného činu není trestným činem, ač nezakládá trestní odpovědnost této osoby. Jedná se o *krajní nouzi* (§ 28), *nutnou obranu* (§ 29), *svolení poškozeného* (§ 30), *přípustné riziko* (§ 31) a *oprávněné použití zbraně* (§ 32).

Navrhovaná právní úprava zasahuje významně institut nutné obrany (§ 29) a pouze nepatrně zpřesňuje textaci zákonného ustanovení § 32, upravujícího oprávněné použití zbraně. Na základě komparativního zhodnocení právních úprav této problematiky se jako nevhodnější z hlediska obdobných sociálně psychologických podmínek nabízí možnost změny současné tuzemské úpravy po vzoru slovenské právní úpravy, a to zákonného stanovení pojmu způsobu útoku, který se při současné úpravě dovozuje. Podle návrhu k osnově nového trestního zákoníku, který byl posléze z osnovy vypuštěn, měl být vágní pojem „způsob útoku“ doplněn o další okolnosti, kterými byly místo a čas, za nichž se útok odehrál, a okolnosti vztahující se k osobám jak útočníka, tak obránce. Těmi jsou myšleny fyzický stav, pověst apod. Toto zákonné zpřesnění by mohlo vést k tomu, aby se napadený méně obával případného trestního postihu.

Ze zhodnocení současné české právní úpravy vyplývá potřeba výslovně zakotvit specifikaci excesu z nutné obrany, a to excesu intenzivního, kdy vybočení z mezí bylo zcela zjevně nepřiměřeným způsobu útoku, tedy kdo takto jednal v silném rozrušení, strachu, zmatku nebo úleku způsobeném útokem. Takové zpřesnění bylo také již navrženo osnovou nového trestního zákona, zamítnutou v roce 2006.

„Podstatou nutné obrany je odvrácení nebezpečí, které vzniká útokem směřujícím proti zájmu chráněnému trestním zákoníkem, a to činem, který by jinak byl trestným činem, namířeným proti útočníkovi.“

„Obecně lze tedy uvést, že nutná obrana je uplatněním práva proti bezpráví, kdy svépomoc nahrazuje nedostatek ochrany zájmů chráněných trestním zákoníkem ze strany veřejné moci (nahrazuje vlastně zásah veřejných orgánů) (...) při jednání v nutné obraně jde naopak o ochranu společenských hodnot, byť projevujících se v konkrétním případě i v individuálních zájmech, poněvadž ochrana života, zdraví, ale i majetku jednotlivce je nepochybně v zájmu celé společnosti.“¹

Ve vztahu k institutu nutné obrany zmírňuje navrhovaná právní úprava na straně obránce možnost vybočení (excesu) z mezí nutné obrany. Podle dosavadní právní úpravy se nutnou obranou rozumí čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, přičemž nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Čin bránící se osoby při dodržení podmínek a mezí nutné obrany není trestným činem. Za podmínek současné dílky trestního zákoníku velmi reálně

¹ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 397–419

může v některých případech docházet k určitému privilegiu útočnicků, při němž obránce není dostatečně chráněn. V otázce posouzení excesu z nutné obrany je nyní jen na posouzení soudu, zda tento zvýhodnit, neboť skutkové podstaty trestných činů zabití a ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky nepokrývají všechny případy. V kritických chvílích, při nichž byla nutná obrana užita, je však třeba posuzovat situaci v tom smyslu, jak se jevila napadenému, a tedy subjektivní hledisko má převažovat nad hlediskem objektivním.

Předkládaná právní úprava proto zpřesňuje podmínky vybočení z mezí nutné obrany. Zachovává osvědčenou konstrukci, dle které nesmí být obrana *zcela zjevně nepřiměřená*, ke které existuje konstantní judikatura, ale zpřesňuje výslovným ustanovením právě okolnosti nepřiměřenosti nutné obrany. Navrhovaná právní úprava stanoví, že obrana musí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku, jeho místu a času, okolnostem vztahujícím se k osobě útočnicka nebo k osobě obránce, v zásadě tak do textu zákonného ustanovení promítá judikatorní závěry, vedena zásadou, že právní normy mají být srozumitelné svým adresátům (srov. Preambuli k zákonu č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích: „*Abychom těm zemím korunním říše Naší, v kterých potud má platnost zákon trestní o zločinech a těžkých policejních přestupcích, vydaný dne 3. září 1803, i s výklady, změnami a dodatky, jež pozdějšími zákony k němu přičiněny jsou, podali snadný a bezpečný přehled nynějšího práva trestního.*“) obzvláště v případě práva trestního (srov. článek 6 odst. 4 a čl. 39 LZPS). Dále se navrhuje založit beztrestnost obránce, který vybočí z mezí nutné obrany jednáje v silném rozrušení způsobeném útokem, zejména v důsledku zmatku, strachu nebo leknutí.

Novelizované znění § 29 odst. 2 se promítne i v novém vztahu k trestným činům *Zabití* (§ 141) a *Ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky* (§ 146a). Novelizované znění § 29 odst. 2 bude k výše uvedeným skutkovým podstatám ve vztahu *speciality*; dojde-li k naplnění znaků skutkové podstaty jednoho z výše uvedených trestných činů při obraně obránce proti útoku útočnicka, bude se jednat o čin vylučující protiprávnost, byť by v daném případě byl shledán exces z mezí nutné obrany (intenzivní i extenzivní) podle dosavadního právního stavu. Výše uvedené skutkové podstaty budou *pro futuro* použitelné pro případ přímého ataku útočnicka, ergo nejednajícího v obraně. Ačkoliv dojde k faktickému zúžení okruhu případů, na něž výše uvedené skutkové podstaty dopadají, nevyžaduje tato skutečnost úpravu znění shora uvedených ustanovení zákona.

Navrhovaná právní úprava rovněž podstatně variuje meze nutné obrany v obydlí obránce, do něhož útočnick neoprávněně vnikl, a to násilím, pohrůzkou použití násilí nebo lstí. V takovém případě návrh stanoví, že se jedná o nutnou obranu, a to bez ohledu na to, zda došlo k vybočení z jejích mezí způsobem uvedeným v odst. 2 (ať už k excesu extenzivnímu nebo intenzivnímu). Jedná se v zásadě o promítnutí zásady *Můj dům, můj hrad* (*Castle doctrine*), rozšířené v anglosaském právu, do české právní úpravy. V okruhu anglosaského práva se obecně uplatňuje pro stanovení nutné obrany zásada *Duty to retreat*, tedy povinnost obránce ustupovat útočnickovi, dokud to lze, avšak modifikována právě pro obranu obydlí. Zásada *Můj dům, můj hrad* spočívá v právu bránit sebe, osoby blízké a majetek ve svém obydlí, kdy mimo obydlí se obvykle aplikuje zásada *duty to retreat*. Neuplatní se naopak ještě šířeji koncipovaná doktrína *Stand your ground*, která fakticky rozšiřuje koncept *Castle doctrine* i mimo vlastní obydlí. V drtivé většině států USA se uplatňuje v různých modifikacích zásada *Stand your ground*, která inherentně zahrnuje i zásadu *Castle Doctrine*. Čistá zásada *Castle Doctrine* v obydlí se zásadou *Duty to retreat* mimo obydlí, odpovídající navrhované právní úpravě, se uplatňuje zhruba v 10 státech USA. Čistá zásada *Duty to retreat* i v obydlí se bez dalšího uplatňuje pouze ve státě Vermont, Washington D.C. a několika zámořských územích.

Pojem *obydlí* je legálně definován ve výkladovém ustanovení § 133, které stanoví: *Obydlím se rozumí dům, byt nebo jiná prostora sloužící k bydlení a příslušenství k nim náležející.* Toto ustanovení, včetně k němu náležející konstantní judikatury, nebude navrhovanou změnou právní úpravy dotčeno.

Je nutné do textu zákona promítnout skutečnost, že osoba jednající v obraně ve svém obydlí je pod intenzivním psychickým tlakem, neboť bylo zasaženo do sféry chráněné listinou základních práv a svobod, tedy do domovní svobody, a je tedy namístě rozvolnit pro osobu v tomto postavení meze nutné obrany. Není možné po osobě obránce v takto mezní situaci vyžadovat, aby náležitě zhodnotila otázku hrozícího nebo trvajících útoku a zvolila vždy přesně adekvátní prostředky obrany. Korektivem je pak skutečnost, že ani touto obranou v obydlí nemůže být útočnickovi způsobena smrt v úmyslu přímém. Dle názoru předkladatele navrhované právní úpravy je zcela namístě zúžit okruh okolností, které musí brát obránce obydlí v potaz, a tím ho privilegovat oproti standardnímu způsobu nutné obrany (tedy mimo obydlí). Jinými slovy, navrhuje se zavedení jakési *privilegované nutné obrany*, která bude svědčit obránci na půdě jeho obydlí proti útočnickovi, který se do tohoto obydlí neoprávněně dostal za použití násilí, pohrůžkou násilí nebo lstí. Je třeba přímo zákonem akcentovat skutečnost, že útočník, který poruší domovní svobodu jiného tím, že do obydlí jiného vnikne za použití násilí nebo pohrůžky násilím, případně lstí, mimořádně zasahuje do statku, který je obecně oprávněně považován za velmi cenný pro zajištění normálního života člověka a jeho rodiny. Je proto nutno explicitně umožnit zásadní možnost a oprávněnost i velmi razantní obrany, která útočníka od takového jednání odradí, a to i za cenu jeho zranění či usmrcení.

Je proto nutné zdůraznit, že je to útočník, kdo porušuje zájem chráněný zákonem a vyvolává riziko vybočení z mezí nutné obrany, případné vybočení z mezí nutné obrany tak nemá jít apriori k tíži obránce, neboť ten tuto situaci nezpůsobil a byl pouze donucen na ni reagovat. (*„Útočník svým jednostranným jednáním totiž vyvolal situaci, za které bylo použito nutné obrany, a proto by se § 29 měl uplatňovat ve prospěch obránce co nejvýrazněji a co nejšířejí.“*)² Dalším korektivem je zde navrhovaný § 29 odst. 4, který nevyklučuje odpovědnost za nedbalostní trestný čin, k jehož naplnění je vyžadován stupeň zavinění pachatele alespoň na úrovni *hrubé nedbalosti*, pokrývající oba subtypy nedbalosti (vědomou i nevědomou) za splnění předpokladu zřejmě bezohledného jednání obránce vůči útočnickovi.

V případě navrhované právní úpravy zpřesnění podmínek vybočení z nutné obrany se ostatně nejedná o novum v tuzemském právním řádu, neboť velmi podobnou úpravu nutné obrany obsahoval již zákon č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, tedy kodex trestného práva hmotného platný na území dnešní České republiky v letech 1852–1950. Ten ve svém § 2 stanovil:

Že však tu byla spravedlivá nutná obrana, za to má se míti jen tehdy, když lze z povahy osob, času, místa, ze způsobu útoku nebo z jiných okolností důvodně souditi, že pachatel užil toliko obrany potřebné, aby odvrátil od sebe neb od jiných protiprávní útok na život, na svobodu nebo na jmění; - nebo že toliko z poděšení, ze strachu nebo z leknutí vykročil z mezí takové obrany. - Vykročení takové může se však podle povahy okolností trestati podle ustanovení dílu druhého tohoto zákona trestního §§ 335 a 431) za čin trestný z nedbalosti.

Navrhovaná právní úprava promítající do právního řádu ČR zásadu *Castle doctrine* potom bez zřejmých obtíží platí nejenom v řadě států okruhu anglosaského práva, ale i v ryze kontinentálních právních systémech, např. v Itálii, Irsku, Švédsku nebo na sousedním

² Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 397–419

Slovensku. Navrhovatel nezastírá, že inspiraci pro navrhovanou právní úpravu hledal právě ve slovenské úpravě obsažené v § 25 a 26 (v tomto ustanovení je promítnuta zásada *Castle doctrine*) zákona č. 300/2005 z. z., trestný zákon, která stanoví:

§ 25
Nutná obrana

(1) Čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom.

(2) Nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu.

(3) Ten, kto odvracia útok spôsobom uvedeným v odseku 2, nebude trestne zodpovedný, ak konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia.

(4) Ak sa niekto vzhľadom na okolnosti prípadu mylne domnieva, že útok hrozí, nevylučuje to trestnú zodpovednosť za čin spáchaný z neobanlivosti, ak omyl spočíva v neobanlivosti.

§ 26
Oprávnené použitie zbrane

(1) Použitie zbrane v súlade so zákonom nie je trestným činom.

(2) Za použitie zbrane v súlade so zákonom sa považuje aj jej použitie proti inému vo svojom obydlí na ochranu života, zdravia alebo majetku, ak osoba do obydlija neoprávnene vnikne alebo v ňom neoprávnene zotrvá a nejde o nutnú obranu. To neplatí, ak bola pritom inému úmyselne spôsobená smrť.

Uvedená právní úprava se na Slovensku osvědčila, počet případů užití § 26 odst. 2 trestného zákona, kdy použití zbraně v obydlí je stanoveno subsidiárně k nutné obraně, je od účinnosti právní normy v řádu desítek. Mediálně nejznámějším případem užití tohoto ustanovení je pak případ Milana Kňážka, který v roce 2017 postřelil ve svém obydlí útočníka narušujícího jeho domovní svobodu.

V neposlední řadě vychází navrhovaná právní úprava ze zásady, že zlu se neustupuje. Navrhovaná právní úprava má jednoznačně přirozenoprávní základ, kdy zásada nedotknutelnosti obydlí má svůj původ již ve starověkém Římě. V okruhu anglosaského práva byla lapidárně formulována v 17. století právním teoretikem sirem Edwardem Cokem: *"The house of every one is to him as his castle and fortress, as well for his defence against injury and violence as for his repose."*

Nelze rovněž opominout ani velmi vysokou společenskou poptávku po promítnutí zásady *Castle doctrine* do českého právního řádu.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Akcentuje zejména čl. 12 *Listiny základních práv a svobod*, který deklaruje nedotknutelnost obydlí a protiprávnost vstupu do obydlí bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí. V navržené právní úpravě

jsou respektovány obecné zásady uplatňující se v oblasti trestního práva hmotného (zejména *ultima ratio*, *nullum crimen nulla poena sine lege*, *zákaz retroaktivity*, *zákaz analogie in malam partem*, *zásada přiměřenosti*).

3. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, popřípadě i s legislativními záměry a s návrhy předpisů Evropské unie

Navrhovaná úprava není v rozporu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie ani s obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Úprava se dotýká problematiky upravené v čl. 2 a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Navrhovaná právní úprava není v rozporu s čl. 2, čl. 8 ani s žádným dalším ustanovením Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Na právní úpravu řešenou tímto návrhem se nevztahují žádné další mezinárodní smlouvy, kterými je Česká republika vázána.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopad na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty. Naopak je možné očekávat pozitivní dopad na veřejné rozpočty, neboť je předpoklad, že poklesne počet trestních řízení, ve kterých je obžalovaný zproštěn obvinění s poukazem na naplnění podmínek nutné obrany až v rámci řízení před soudem.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na podnikatelské prostředí České republiky a sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava nebude mít zvláštní dopady na životní prostředí a podnikatelské prostředí ani sociální dopady, vč. dopadů na rodiny a specifické skupiny obyvatel.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů.

8. Zhodnocení současného stavu a navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Předmětná právní úprava nemá vztah k rovnému postavení mužů a žen ani k zákazu diskriminace, přičemž není navázána na genderové kritérium a nestanoví žádné diskriminační podmínky ve vztahu k jednomu z pohlaví. Lze tedy uzavřít, že je nediskriminační a genderově zcela neutrální.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Vzhledem k obsahu právní úpravy nebyla shledána žádná rizika, která by mohla vést ke korupčnímu jednání.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava se nevztahuje k bezpečnosti nebo obraně státu. V rovině obecné bezpečnosti se předpokládá pozitivní dopad navrhované právní úpravy, neboť může zcela jistě mít odrazující účinek pro útočníky proti domovní svobodě a posilovat v důsledku preventivní roli trestního práva.

B. Zvláštní část

K čl. I.

K bodu 1

Navrhuje se především zpřesnit a také rozšířit podmínky uplatnění nutné obrany. Za nutnou obranu se bude moci dále považovat i jednání v silném rozrušení způsobeném útokem zejména v důsledku zmatku, strachu nebo leknutí. Zásada proporcionality u nutné obrany, vyjádřená tím, že obrana nesmí být zcela zjevně nepřiměřená útoku, byla zachována, avšak zákon přesněji vyjadřuje, z čeho je při jejím posuzování nutné vycházet (způsob, místo a čas útoku, okolnosti týkající se jak osoby útočnicka, tak i obránce).

K bodu 2

Zásadní změna byla provedena rozšířením možnosti nutné obrany v obydlí, do kterého jiný neoprávněně vnikne násilím, pohrůžkou použití násilí nebo lstí, a to i v případě, kdy ještě nepůjde o nutnou obranu nebo nebudou splněny všechny omezující podmínky nutné obrany. Život, zdraví nebo majetek osoby v jejím obydlí už budou ohroženy, avšak ještě nemusí jít o přímo hrozící nebo trvající útok nebo jde o útočnickem vyvolanou situaci, kdy obránce není schopen hodnotit všechny obecné podmínky nutné obrany. Použití fyzické síly včetně použití jakékoli zbraně je za těchto okolností oprávněné a odůvodněné. Nutná obrana za těchto okolností však bude vyloučena, pokud při takovém použití fyzické síly či zbraně v obydlí obránce dojde k úmyslnému usmrcení ohrožující osoby.

Zpřesněním podmínek nutné obrany ve všech případech jejího uplatnění je dále výslovná úprava, podle které trestní odpovědnost obránce za trestný čin spáchaný z nedbalosti není vyloučena, pokud se vzhledem k okolnostem případu mylně domnívá, že útok hrozí, jestliže omyl spočívá v jeho hrubé nedbalosti.

K bodu 3

Zpřesněním je rovněž úprava oprávněného užití zbraně tak, aby dopadala jen toho, kdo použije zbraně v mezích stanovených jen zákonem, tedy jak trestním zákoníkem, tak i jinými zákony. Dosavadní znění, že trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem, nepřihlíží ke skutečnosti, že jiným právním předpisem může být i nařízení vlády, vyhláška ústředního orgánu státní správy, ale také obecně závazná vyhláška obce.

K čl. II.

Účinnost předkládaného právního předpisu se navrhuje stanovit od prvního dne druhého kalendářního měsíce následujícího po dni vyhlášení.

Platné znění části trestního zákoníku, které se novelizace týká, s vyznačením navrhovaných změn

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

**HLAVA III
OKOLNOSTI VYLUČUJÍCÍ PROTIPRÁVNOST ČINU**

§ 28

Krajní nouze

(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.

§ 29

Nutná obrana

(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená ~~způsobu útoku~~ zejména ke způsobu útoku, jeho místu a času, okolnostem vztahujícím se k osobě útočnicka nebo k osobě obránce a nejedná-li obránce v silném rozrušení způsobeném útokem, zejména v důsledku zmatku, strachu nebo leknutí.

(3) O nutnou obranu jde také, pokud někdo, i bez splnění podmínek odstavce 2, při ochraně života, zdraví nebo majetku použije fyzické síly, včetně použití zbraně, proti tomu, kdo násilím, pohrůzkou použití násilí nebo lstí neoprávněně vnikne do obydlí jiného, jestliže obránce při tom nezpůsobí úmyslně smrt jinému.

(4) Trestní odpovědnost obránce za trestný čin spáchaný z nedbalosti není vyloučena, pokud se vzhledem k okolnostem případu mylně domnívá, že útok hrozí, jestliže omyl spočívá v jeho hrubé nedbalosti.

§ 30

Svolení poškozeného

(1) Trestný čin nespáchá, kdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.

(2) Svolení podle odstavce 1 musí být dáno předem nebo současně s jednáním osoby páčající čin jinak trestný, dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně; je-li takové svolení dáno až po spáchání činu, je pachatel beztrestný, mohl-li důvodně předpokládat, že osoba uvedená v odstavci 1 by tento souhlas jinak udělila vzhledem k okolnostem případu a svým poměrům.

(3) S výjimkou případů svolení k lékařským zákrokům, které jsou v době činu v souladu s právním řádem a poznatky lékařské vědy a praxe, nelze za svolení podle odstavce 1 považovat souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení.

§ 31

Přípustné riziko

(1) Trestný čin nespáchá, kdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce společensky prospěšnou činnost, kterou ohrozí nebo poruší zájem chráněný trestním zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.

(2) Nejde o přípustné riziko, jestliže taková činnost ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by jím byl dán k ní v souladu s jiným právním předpisem souhlas, nebo výsledek, k němuž směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, anebo provádění této činnosti zřejmě odporuje požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti nebo se přiči dobrým mravům.

§ 32

Oprávněné použití zbraně

Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených ~~jiným právním předpisem~~ **zákonem.**